

Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi

ISSN: 1302-3543

April/Nisan 2022, 25 (49): 253-256

Kitâbü'l-Mirac: Hakk'a Yükseliş

Abdülkerim Kuşeyrî

Çeviri: Cevher Saduk, İlk harf Yayınevi, 2012

Burhanettin Gülaçar

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Tasavvuf ABD

burhanettin5059@gmail.com

Makale Bilgisi/Article Information**Makale Türü/Article Types:** Kitap Tanıtımı/Book Review**Geliş Tarihi/Received:** 08 Mart/March 2022**Kabul Tarihi/Accepted:** 18 Mart/March 2022**Yayın Tarihi/Published:** 30 Nisan/April 2022**Yayın Sezonu/Pub Date Season:** Nisan/April**Cilt/Volume:** 25**Sayı/Issue:** 49**Sayfa/Pages:** 253-256

Atıf/Cite as: Gülaçar, Burhanettin. "Kitâbü'l-Mirac: Hakk'a Yükseliş
Abdülkerim Kuşeyrî Çeviri: Cevher Saduk, İlk harf Yayınevi, 2012". Tasavvuf
İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi-Tasavvuf Scientific and Academic Research
Journal 25/49 (Nisan 2022): 253-256.

İntihal/Plagiarism: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal
tespit edilmemiştir/This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism
detected.

Yayıncı/Published by: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi/İstanbul
Sabahattin Zaim University.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel
ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği
beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been
followed while carrying out and writing this study and that all the sources used
have been properly cited (Burhanettin Gülaçar).

Kitâbü'l-Mirac: Hakk'a Yükseliş

Abdülkerim Kuşeyrî

Çeviri: Cevher Saduk, İlk harf Yayınevi, 2012

Allah teâlâ peygamberlere ikram ettiği şeyi Mirac gecesinde Mustafa ile kemale erdirmiştir (s. 131)

Eserin müellifi Abdülkerim Kuşeyrî, H. 375/M. 986 yılında Horasan'da dünyaya gelmiştir. Kuşeyrî nisbesi, Horasan'a göç etmiş Arap kökenli Kuşeyrî kabilesinden gelir. Gençlik yıllarında Edebiyat ve Arapça ile iştigal etmiş, sonrasında hesap ilmini öğrenmek üzere Nişabur'a gitmiştir. Orada Şeyh Ebu Ali Dekkâk(ö. 405/1015) ile tanışınca ona intisap ederek bir daha köyüne dönmemiştir. Erken dönem tasavvuf literatürüne katkı sunan önemli sufi müelliflerdendir. Kuşeyrî'nin bu

alanda en tanınan eseri tasavvuf önderlerini ve terimlerini işlediği *Risâle*'sidir.

Tanıtıma konu eser, dönemin Mirac ile ilgili tartışmalarına dikkat çekmesi açısından önemlidir. Kitabın kapak tasarımında Hz. Peygamber'in Mirac'ından mülhem kûfi hattıyla "Muhammed" (s.) yazılmaktadır. "Mirac" kelimesinin semantik analizini yaparak esere başlayan Kuşeyrî, İsrâ ve Mirac hakkında dönemin âlimlerinin görüş ayrılıklarına temas eder. Ana tartışma konuları; başka peygamberlerin de miracının olup olmadığı, Hz. Peygamber'in Mirac'ının bedenle mi yoksa sadece ruhla mı ve kaç kez gerçekleştiği, evliya için miracın imkânı üzerinedir.

Müellif, Peygamber Efendimiz'in(s.) Mescid-i Haram'dan Mescidi Aksa'ya isrâsı, oradan göğe yükseltilmesiyle ilgili hadislere de değinir. Bu çerçevede Hz. Muhammed'in(s.) cehennem-cenneti görmesine, yedi kat semada yedi peygamberle görüşmesine ve Sidretü'l-Münteha'ya yer verir. Kuşeyrî yer yer rivayetler arasındaki farklılıklara ve mevzu (uydurma) olanlara dikkat çeker. Hz. Muhammed'in yaşadıklarını insanlara anlattığında bazılarının dinden çıktığını, Hz. Ebubekir'in ise kuşku duymadan tasdik ettiği için "Siddik" diye anıldığını anlatır. Müellif, eseri muhtasar kılma amacıyla kimi zaman hadislerin tüm metnini değil, sadece tartışmaya konu kısmını nakledecektir.

Kuşeyrî, kitapta Mirac ile ilgili soru cevap kısmına da yer verir. O, Mirac'ın sadece rüya yoluyla gerçekleştiği görüşüne itiraz eder. Ona göre Peygamberimiz'in (s.) o geceki miracı bedeniyle, diğer miracı ise uykuda gerçekleşmiştir. Bu görüşünü, *Bir gece kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu Mescid-i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir* (İsrâSûresi,17/1). Âyetinden hareketle ileri sürer ve aksi görüşlerin, âyetin zahirindeki ifadeyi terk ve delilsiz bir şekilde zahirden vazgeçmek anlamına geldiğini belirtir. Zira Meleklerin kendilerine verilen vazifelerini yerine getirirken ki uruc ve nüzulleri de Mescid-i Aksa'daki taşın üzerinden gerçekleşir.

Kuşeyrî'nin konuyla ilgili Necm Sûresi'nden de delil getirir. Müellif, "necm" kelimesinin anlamını verir ve bundan kastın Hz. Muhammed(s.) veya O'nun kalbiolabileceğini söyler. Sûrenin ilk on yedi âyetini Sidretü'l-Münteha çerçevesinde tefsir eder.

Mirac'ın harikulade yönüne değinen Kuşeyrî, bedenen gerçekleşen böylesi bir ikramın Hz. Peygamber'den(s.) başkasına verilmediğine dikkat çeker. Peygamberimiz(s.) dışında bir kimsenin miracının olup olmadığı konusunda ise bu meselenin akılla değil nakille cevaplanması gerektiğini belirtir. Miracı göğe yükseltme anlamıyla değerlendiren müellif, peygamberlerin ve velilerin de bu manada miracından bahsedebileceğini ifade etmektedir. Kuşeyrî göğe yükseltilen ilk kişinin Hz. İdris olduğunu söyleyerek onunla melek arasında geçen diyalogu aktarmaktadır. Hz. Musa'nın Allah ile konuştuğu gece, Hz. İsa'nın ise Yahudiler tarafından öldürülmeye çalışıldığı gece göğe yükseltildiğini, onların da miracının bu şekilde gerçekleştiğini söyler. İçlerinden Hz. Peygamber'in tecrübesine en çok benzeyenin Hz. Musa'nın olduğunu belirtmektedir.

Kuşeyrî, hadislerden sonra konuyla ilgili sufilerin görüşlerine de yer verir. Bu çerçevede İbni Ata(ö.131/748), Cafer-i Sadık(ö. 148/765), Ebu Yezid el-Bestami(ö. 234/848), Ebu Said el-Harrâz(ö. 277/890), Cüneyd-i Bağdadi(ö. 297/909), Rûveym(ö. 303/915), Hüseyin İbn Mansur(ö. 309/922), Vasıtı(ö. 320/932), Mevlana Şibli(ö. 334/946) ve Ebu Osman(ö. 373/983) gibi sufilerin Mirac ile ilgili görüşlerini kitabında aktarmaktadır.

Eserin sonunda iki ek bölüm daha bulunmaktadır. Bunların kim tarafından ilave edildiğine dair mütercim ya da editör tarafından herhangi bir izah yapılmamıştır. Bu eklerin ilkinde Mirac ile ilgili mevzu hadisler ele alınırken ikincisinde Ebu Yezid el-Bestami'nin göğe yükseltilmesi anlamındaki miracı anlatılmaktadır.

Mirac'a tasavvufi yorumlar getiren eserin konuya ilgi duyan genel okuyucu kitlesine hitap ettiği söylenebilir. Kitap, akıcı dil ile tercüme edilmiştir. Mütercim, metinde izah gerektiren kısımları, özellikle de hadislerin tahririni dipnotlarda açıklamıştır. İçeriği itibariyle günümüzde de tartışılan meseleye tasavvuf çerçevesinde izah getiren kitabı okuyucuyla yeniden buluşturan mütercimi ve yayınevini tebrik ederiz.